GAZETA LWOWSKA.

W Piątek   Nro. 57.   20. Maia 1825.

WIADOMOŚCI KRAIOWE.

— *Z Wiédnia d.* 10. *Maia.* —

Względem podróży N. Pana donosi Gazeta Medyiolańska z Mantui d. 30. Kwietnia:

»N. Pan w towarzystwie Arcy-Xięcia Franciszka Karola przybył dzisiay rano o godzinie 9 do tegoż miasta. Arcy-Xiążę Wice-Król i iego dostoyna Małżonka ziechali tu godziną wprzódy. N. Cesarzowa, wraz z Arcy-Xiężną Zofiią stanęli po 11 godzinie. Wszystkie włości na drodze z Werony do Mantui, przez które Nayiaśnieysze i wysokie Osoby przeieżdżały, ozdobione były kobiercami, kwiatami i łukami. Niecierpliwość oglądania Monarchy i złożenia naypierwszego hołdu powszechnéy radości, zgromadziła wielką liczbę powozów przed bramą, którą NN. Cesarstwo iechali, a mnóstwo niezliczone ludu okrywało ulice, przez które Nayiaśnieysi podróżni przybywali. Odgłos radości i tysiączne okrzyki przekonywały wyraźnie o wewnętrznéy przychylności i uszanowaniu, iakiemi wszystka ludność iest przeięta.«

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Hiszpaniia.

Xiążę Maxymilian Saski i Xiężniczka Amalii, córka Jego Xiążęcéy Mości, wyiechali w d. 20. Kwietnia z Madrytu, aby przez Walencyią, Barcellonę i Francyią powrócić do Niemiec.

Wielka Brytaniia i Irlandyia.

Dnia 27. Kwietnia były powtórnie wielkie pokoie u Króla. Na tych uważano Wielką Deputacyią Katolików Irlandzkich, złożoną z Hrabiow: Fingala i Gormanstowna, Lorda Killeen, Sir To. Esmonda, P. O'Connella, ogółem ze 23 osób. Hrabia Fingal podał niedawno namieniony adress Katolików, który Monarcha z szczególnieyszą przyiął dobrocią.

Dzień imienin Króla obchodzono nayuroczyściéy w d. 23. Kwietnia. Wszyscy obcy Posłowie zaproszeni byli do Gloucester - House na wielki obiad dyplomatyczny. P. Kanning, który od czasu ostatnich rozpraw względem bilu emancypacyi, nie wychodził z domu, nie mógł być obecny na téy uroczystości; honory czynili za niego obadwa Pod-Sekretarze Stanu, P. Planta i Lord Howard de Walden.

Gazeta Nadworna donosi o mianowaniu Kapitana floty, Sir Thomas John Cochrane, dowódcą woysk w Nowéy Foundlandyi.

Tak w Izbie Wyższéy iak i Niższéy oświadczył w d. 25. Kwietnia Lord Liwerpool i P. Huskinson, że Rząd nie myśli w tym roku zmienić ustaw zbożowych, atoli z wyiątkiem względem obcego zboża w szpiklerzach Królewskich, które iuż od lat sześciu tam złożone i za pewną opłatą ma być wolne do sprzedaży. Obadwa Ministrowie przyznawali, że teraźnieyszy systemat niezgodny z polityką handlu Angielskiego, i tak szkodliwy dla właścicieli gruntu, iak dla zarobkuiących; ztąd w następnym roku uczynią Izbie swoie wnioski.

Na posiedzeniu Izby Wyższéy w d. 26. z. m. podano znowu rozmaite prośby przeciwko emancypacyi Katolików. Xiążę York (Następca Tronu) podał (iako Członek Izby Wyższéy) osobiście takową prośbę, pochodzącą od Dziekana i Kapituły Kollegiaty Śgo. Jerzego w Windsorze, przy któréy podaniu miał obszerną Mowę. W téy przywodził, że od lat 25, od którego czasu pierwszy raz wzniesiono pytanie o emancypacyi Katolików, pierwsze iego zdanie względem tego przedmiotu (iest on przeciwnikiem emancypacyi) nie zmieniło się, raczéy od roku do roku wzmagało się; że Król przysięgą przy Koronacyi zobowiązał się utrzymać istnieiący Kościół Anglikański przy iego nauce, karności kościelnéy i niezmiennych prawach; że ta okoliczność zmarłego Króla nieustannie zaymowała. Stosownie oświadczył Xiążę, iż, iak mu Bóg chce dopomódź, postanowił, w iakiémkolwiek byłby przez to położeniu, i iakieby nagany ściągnął przez swoie oświadczenie, pozostać chce przy swoiém zdaniu przeciwko żądaniom Katolików.

Na posiedzeniu Izby Niższéy w d. 26. z. m. P. Littleton żądał powtórnego odczytania bilu względem prawa wyborowego w Irlandyi. »Ustawa ta«, rzekł, »byłaby wielkiém dobrodzieystwem dla Irlandczyków, ponieważ porównałaby ich z Anglikami. Zaspokoiłaby równie Katolików i Protestantów. Akt z r. 1793 dozwala każdemu włościanowi Irlandzkiemu, który ma dzierżawę 40 szylingów (50 franków) rocznego dochodu, głosować na Wyborach. To mnóstwo głosuiących z

niższey klassy nie dozwoli poznać życzenia wielkich dóbr posiadaczy, a ztąd iedynego i prawdziwego publicznego mniemania, nad którém naradzać się potrzeba.« (Słuchaycie!) P. Littleton opierał twierdzenia swoie na oświadczeniu P. Blake, Adwokata Katolickiego w Irlandyi, i na zeznaniu P. O'Connella przed Wydziałem dla dowiedzienia, że podwyższenie podatku na prawa do wyboru miasto powiększenia wpływu Duchowieństwa Katolickiego, takowy bardziey ścieśnia. Podług wszystkiego, co się z badań okazało, 10 fun: szt: (250 fr.) byłoby średnią liczbą, którąby dla prawa do wyboru naystósowniey oznaczyć można. — P. Brougham mówił o bilu dotyczącym się prawa do wyboru: »Pochlebiaią nam, że ten bil iest naypewnieyszym środkiem do osiągnienia wielkiego celu emancypacyi; lecz któż nam za to zaręczy? Obliczamy się może bez gospodarza. — Nie przystoi wprawdzie czynić nad tem uwagi, co się dzieie w Izbie Wyższey, lecz co się wczoray wieczorem zdarzyło w pewném mieyscu, ieśli iestem dobrze zawiadomiany, musi zagrażać nie tylko spokoyności Irlandyi, lecz bezpieczeństwu i instytucyiom naszego kraiu, które przez Ustawę zaprowadzone i w epoce rewolucyyney 1688 uroczyście zostały uznane. (Mocne oklaski ze strony Oppozycyi.) Dzienniki dozwalaią sobie fałszywych domysłów kosztem Xięcia Domu Król:; miał ón oświadczyć, iż, ieśliby kiedyś inny piastował urząd, — (P. Plunket i P. Peel przeszkadzaią daley mówić P. Broughamowi.) — Po niektórych Mowach P. Peela, P. Francis Burdetta i P. Goulburna, przyięto drugie odczytanie bilu większością 333 głosami przeciwko 185.

Z badań wielu Katolickich Biskupów przed Komitetem Parlamentu względem widoku nauk Kościoła Katolickiego, okazało się dotąd nieznane faktum, że do śmierci ostatniego z Stuartów, zawsze Pretendent mianował Biskupów w Irlandyi. Okoliczność ta była ciągle dla Rządu Angielskiego taiemnicą, chociaż o niey tysiące wiedziało.

Ponieważ Xiążę Northumberlandyi odmówił stanowczo pensyi lub wynagrodzenia Rządu za iego nadzwyczayne koszta przy Poselstwie do Rheims, tedy Król kazał mu zrobić szpadę, ozdobioną diamentami, w wartości 10,000 fun: szter:

Nowy Poseł Portugalski na Dworze Londyńskim Hrabia Palmella w d. 24. Kwietnia po utrudzaiącey podróży przybył do Portsmouth z rodziną i swoim orszakiem.

Gazeta Nadworna Londyńska ogłasza na raz 30 traktatów, zawartych z 30 rozmaitemi Xiążętami w Indyiach Wschodnich od 1819 do d. 6go Marca 1824, a które oznaczaią większą lub mnieyszą podległość Angielskiemu Troyzębowi. Kraie, których się dotyczą, rozciągaią się od Arabii, aż do Królestwa Avy, i od Tibetu do przylądku Comorin.

Gazeta nadworna zawiera urzędowne doniesienie Kapitana Hamiltona o zabraniu dwóch okrętów rozboyniczych w kanale Negropontu, w d. 31. Stycznia, przez czółna Cambrian i Seringapatnam. Każdy z tych miał działo i 30 ludzi osady, którzy tak się uporczywie bronili, iż tylko kilku można było wziąć iako ienców; większą część raniono lub ubito. Anglicy stracili 6 w zabitych a 13 mieli rannych.

Nadeszłe listy urzędowe od Jenerała Majora Turnera na osadzie Siera Leone, datowane są z d. 26. Lutego. Okręty przewozowe z woyskiem z Anglii przybyłe, popłynęły na przylądek Coast Castle, a drugi pułk Wschodnio-Indyyski wsiadł na okręty w przylądku Coast i popłynął do Indyy Wschodnich.

Zdrowie P. Kanninga znacznie się polepszyło.

Francyia.

W d. 29. Kwietnia przyymował Król w sali tronowey Prezydenta i Sekretarzy Izby Parów, którzy złożyli Monarsze przyiętą przez Izbę tę na posiedzeniu z dnia poprzedzaiącego Ustawę o prowizyiach wieczystych.

Król prezydował w d. 1. Maia w Radzie ministeryialney, którey Delfin był obecny.

Na posiedzeniu z d. 29. Kwietnia mianowała Izba Parów wielką Deputacyią, która z W. Referendarzem (Prezydentem d'Ambry) i Sekretarzami ma być obecną koronacyi Króla Jegomości.

Izbie Deputowanych przełożono na posiedzeniu z d. 27. Kwietnia zdania sprawy względem budżetu dochodów i wydatków na rok 1826; pierwsze wnosi na przyięcie bez odmiany budżetu, wyiąwszy zmnieyszenie 30,000 franków, pod rubryką zachęcenia dla umieiętności i sztuk, mianowicie sztuki dramatyczney (przezco rubryka ta z 50,000 na 20,000 fr. zniżoną zostaie) iakoteż wyiąwszy zmnieyszenie 10,000 fran. do składki na dzieła umieiętności. Zdanie sprawy względem budżetu poborow uznaie potrzebę wielkich ulepszeń dla iednakowego podziału podatków, iakoteż konieczną potrzebę ulżenia w podatkach; oświadczaiąc, iż, chociażby na chwilę takowe zaniechać należało, to przecież trzeba mieć nadzieię, że niebawem da się uskutecznić, szczególniey, iak dalece podatki wstrzymuią produkcyią i szkodzą rozwinięciu się pomyślności narodowey; stósownie więc wnosi Kommissyia na przyięcie bez odmiany budżetu dochodów:

W Gwiazdzie z d. 28. Kwietnia czytamy następuiący artykuł:

»Rozprawy, iakie się rozpoczęły względem rachunków Ouvrarda, stawiaią szczególnieysze zdarzenie. Dwóch Mowców: Hrabia Labourdondaye i Jenerał Foy, przyzwyczaieni wyrażać przeciwne zdania, żądaią obadwa rok czasu do rozpoznania tey rzeczy. Lecz ci sami Mowcy odroczyli swoie zarzuty? Jakoż? Maż się stać po dług ich woli, maiąż podlegać nienawistnemu podeyrzeniu przez rok, osoby, które naywięcey potrzebuią powszechnego zaufania? Jednak odpowiedź Prezydenta Rady Ministrów na ich zarzuty i widoki rozniosła się iuż po całey Francyi. »Gotowi iesteśmy, rzekł ón; czemu wstrzymuiecie się ze swemi dowodami, kiedy ważycie się na zarzuty? Nie potrzebuiemy — abyśmy się oczyścili — czasu, iakiego żądacie, do oczernienia nas. Wybieraycie między prawnem oskarżeniem, na które gotowi iesteśmy bronić się, i między spotwarzeniem, którem mamy prawo pogardzić.«

Królestwo Polskie.

Dnia 13. b. m. rozpoczął się Seym Królestwa Polskiego.

Oto iest Mowa Nayiaśnieyszego Cesarza i Króla, miana przy otwarciu Seymu Królestwa Polsk. dnia 13. Maia 1825 w ięzyku Francuzkim:

Reprezentanci Królestwa Polskiego!

Kiedy przed cztérema laty rozstałem się z Wami, smutne wypadki zrodziły były powszechną w Europie niespokoyność, która szczęściu wszystkich narodów zagrażała. Chciałem, aby czas ustalił wyobrażenia, namiętności uśmierzył. Opóźnionem zostało trzecie Wasze Zgromadzenie; lecz pewien iestem, iż ta przewłoka utorowała prac Waszych pomyślny skutek; i z prawdziwem stawaiąc, w pośród Was upodobaniem, przeięty iestem wszystkiemi uczuciami tego przywiązania, którego Wam tyle dałem dowodów.

W upłynionym od ostatniego Seymu, przeciągu czasu, wierny Moim obowiązkom i obiawionemu Wam postanowieniu, skoro dostrzegłem zarody rozprzężenia, oparłem się ich rozwinięciu. W chęci utwierdzenia dzieła Mego, zapewnienia iego trwałości i zaręczenia Wam spokoynego onegoż używania, dodałem ieden artykuł do kardynalnego prawa Królestwa. Środek ten zapobiegaiący potrzebie wpływu na wybory Seymikowe i na Wasze obrady, świadectwem iest, ile Mnie obchodzi utwierdzenie ustaw które Wam przewodzą. Innego on nie miał zamiaru; iakoż stałą Mam ufność, iż Polacy ocenić go potrafią.

Minister móy Spraw Wewnetrznych, wystawi Wam obraz położenia Królestwa i uskutecznionych działań Administracyynych w czteroletnim przeciągu czasu. Cieszyć się będziecie z szybkiego postępu przemysłu i przekonacie się, że ieśli pomyślność publiczna nie osiągnęła ieszcze tego stopnia, do którego ią życzenia Moie i troskliwość Rządu doprowadzić usiłuią, przyczyną tego iedyną iest zatamowanie prawie powszechne, handlu płodów rolniczych.

Pod innemi względami, ważne skutki zostały osiągnięte.

Ostateczne obrachowanie długu narodowego zbliża się do końca.

Dwa traktaty ustanowiły część tego długu, spadaiącą na Austryią i Prussy.

Nowe prawo podatkowe wkrótce będzie mogło oznaczyć wszelkie dochody i ciężary kraiu.

Zgubny niedostatek w Skarbie zagrażał naydroższemu Waszemu dobru. Niedostatek ten iuż ustał. Przewyżka wpływów użytą będzie sumiennie na umorzenie długu narodowego.

Rozpoczęte z Dworem Berlińskim układy w celu urządzenia stosunków handlowych, między Polską a Prussami, naypomyślniey ukończone zostały, w skutku tych szczerych i wzaiemnie poiednawczych skłonności, które stanowią naydroższą podstawę stosunków moich z memi Sprzymierzeńcami.

Konwencyia świeżo przezemnie ratyfikowana, łatwy otwiera odbyt handlowi Waszemu zagranicznemu. Co do handlu Waszego z Rossyią, ten codziennie staie się czynnieyszym i obszernieyszym. Ułatwienia na iakich on się zasadza, podwóynie są pożytecznemi, i z względu wzaiemney pomyślności, którey postępom sprzyiaią, i z względu nowych węzłow, iakie ścieśniaią między obu narodami.

Długi obciążaiące prywatne własności ściągnęły szczególną moią uwagę. Proiekt solidarnego pomiędzy właścicielami ziemskiemi stowarzyszenia, będzie Wam przedstawiony. Jest on owocem licznych roztrząsań i zdań przez Rady Wasze Woiewódzkie oświadczonych.

Religia, to źródło cnot wszelkich, ta konieczna podstawa wszelkich ustaw ludzkich, zdaie się wymagać przeyrzenia części Waszego Kodexu Cywilnego. Deputacyia z Grona Waszego wybrana, przyłożyła się do tey ważney pracy. Roztrząsany przez nią proiekt do pierwszey xięgi będzie Wam udzielony.

Myśl Moia towarzyszyć Wam będzie w wykonaniu Waszych obowiązków. Gotowym będę do przyięcia ulepszeń iakie mi będą proponowane, lecz nie skłonię się do żadnych przyzwoleń szczęściu Waszemu przeciwnych.

Reprezentanci Królestwa Polskiego! wolni od wszelkiego wpływu, naradzaycie się spokoy-

nie. Przyszłość Oczczyzny Waszey w Waszem iest ręku. Mieycie iedynie na uwadze iey dobro, iey prawdziwe korzyści, oddaycie iey wszelkie usługi, iakich ona po Waszem zebraniu spodziewa się, i dopomagaycie Mi w spełnieniu tych życzeń, iakich nigdy dla niey czynić nie przestawałem.

D. 8. t. m. na nowym wielkim Placu woiennym, odbyła się przed N. Panem parada woyskowa wszystkich pułków stoiących w Warszawie i w okolicach. Piękna pogoda dozwoliła znakomitym osobóm i znaczney części ludnosci stolicy, cieszyć się tak przyiemnym widokiem.

D. 9. t. m. w doroczną uroczystość Urodzin J. C. M. W. Xięcia Konstantego, Dostoyne Osoby składały powinszowania. — W Kościele Metropolitalnym S. Jana odbyło się solenne Nabożeństwo. Celebrował JW. JX. Woronicz Biskup Krakowski, w obec Senatorów, Ministrów, Posłów na Seym przybyłych, i Władz wszelkich. Wieczorem u JO. Xięcia Namiestnika Król. był świetny bal, na którym N. Cesarz i Król znaydować się raczył. Domy Rządowe i Obywatelskie oświecono, szczególniey iaśniały mnóstwem światła pałac Xięcia Namiestnika, ratusz główny, koszary i wiele gmachów.

Poseł Angielski Stratfort Kanning, wyiechał z Warszawy do Berlina.

Ogłoszono postanowienie JO. Xięcia Namiestnika Królew. iż wolność trudnienia się po wsiach i miasteczkach szynkowaniem i handlem trunków kraiowych, tudzież paleniem wódki i warzeniem piwa, oraz fabrykacyią innych trunków kraiowych, stosownie do postanowienia z dnia 9. Grudnia 1823 r. przedłużoną została ludowi Starozakonnemu ieszcze na rok ieden to iest do ostatniego Czerwca 1826 r.

Wyszedł z druku 3ci Tom Historyi Państwa Rossyyskiego przez M. Karamzina, przekładu na ięzyk Polski przez Grzegorza Buczyńskiego.

JO. Xiąże Antoni Radziwiłł Namiestnik W. X. Poznańskiego, i Hrabia Bezborodko Szambelan J. C. K. M. przybyli do Warszawy.

Rossyia.

N. Cesarz rozkazem dziennym z d. 10. Kwietnia zalecił, aby podoficerowie i żołnierze woyska i gwardyi, którzy się długą i zaszczytną służbą odznaczyli, na przyszłość iako szczególne znaki nosili ieden lub więcey złotych pręgów czyli szewronów na lewém rękawie munduru, podług tego iak dłużey lub krótcey służyli.

Na szczegolne przedstawienie Ministra Skarbu Kankryna, rozkazał N. Cesarz przy korpusie górniczym, dla wzrostu gornictwa i kopalni soli w Rossyi, utworzyć osobny górniczy Komitet, pod zwierzchnią Dyrekcyią Ministra Skarbu, którego główną dążnością będzie redakcyia dziennika, pod tytułem: Dziennik górniczy, takowy wychodzić będzie z d. 1. Lipca r. b. Ten uczony Wydział zaprowadzony został w d. 2. Kwietnia. Na Dyrektora onegoż mianował N. Pan Dyrektora Wydziału górniczego, rzeczywistego Radcę Stanu Karnejowa; na Członków, między innymi: Wice-Dyrektora Wydziału gorniczego Szlengewa, Starostę górniczego Kowenko, Nadgórmistrza Fuhrmana, zostaiącego dla szczególnych zleceń przy Ministeryium Skarbu, Naczelnika korpusu górniczego Medera, Profesora mineralogii Sokołowa i t. d. Tym Członkom, iako pomocnicy dodani są ieszcze inni urzędnicy. Komitet upoważniony iest do przyięcia nowych członków i korrespondentów, ze znanych, godnych i utalentowanych urzędników górniczych za potwierdzeniem Ministra Skarbu. W każdym obwodzie górniczym, i w każdey wyższey Dyrekcyi solney, utworzone będą towarzystwa górnicze pod dozorem wyższych urzędników, którym każdy Członek odkrycia i uwagi swoie ma udzielać. Te towarzystwa, dawać będą głównemu Wydziałowi miesięczne doniesienia względem stanu ich działań. Cesarz na rozpoczęcie pierwszych czynności, na zakupienie dzieł pożytecznych i obcych dzienników przeznaczył 10000 rubli, a co rok rozkazał dawać temuż Wydziałowi na wsparcie 5000 rubli. Dziennik przez wspomniony Komitet redagowany obeymować będzie: mincarstwo, górnictwo i żupy solne, mineralogia i chemią, doniesienia bibliograficzne dzieł o tych umieiętnościach nowo wydanych iakoteż wszystkie nowe rozporządzenia Rządu do tego się ściągaiących.

Z Petersburga. — W Ukazie wydanym 13. Marca N. Pan powiększyć raczył pensyie Prezydentom Radcom, Assessorom, Sekretarzom i innym Członkom Trybunałów Cywilnych i Kryminalnych, aby ich porównać z Izbami Skarbowemi i Rządem Guberskim. — Po wyieździe Hrabiego Neselrode do Warszawy, kierunek Wydziału Spraw zagranicznych iest poruczony Senatorowi, tajnemu Radcy, Diwow. — Newa iuż zupełnie iest od lodów uwolnioną.

Do tego Numeru Gazety dołączony iest Nomer 20. Rozmaitości.

Redakcyia Józefa Bensy; Druk Pillerów.